

EXPOSE DES MOTIFS – VERSION DEFINITIVE – 18 MAART 2010
MEMORIE VAN TOELICHTING – DEFINITIEVE VERSIE – 18 MAART 2010

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

PROJET DE LOI

portant modification du Code de la
nationalité belge

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

1. CONSIDERATIONS GENERALES

Le présent projet s'inscrit dans la lignée de la précédente réforme introduite par la loi portant des dispositions diverses du 27 décembre 2006 (I), apportant de substantielles et nécessaires corrections à la loi du 1er mars 2000, réforme dont il entend poursuivre et renforcer les avancées.

En effet, la loi du 1er mars 2000 instaurant une procédure accélérée d'acquisition de la nationalité belge a marqué un tournant décisif dans l'évolution de la législation belge sur la nationalité en ce qu'elle a représenté un assouplissement sensible des conditions applicables aux procédures d'acquisition de la nationalité et ce, par le biais de la suppression du contrôle de la volonté d'intégration dans le chef du candidat à la nationalité belge, l'ouverture de ces procédures à de nouvelles catégories d'étranger (à titre d'exemple : l'élargissement du champ d'application de l'article 12bis aux étrangers résidant sur le territoire belge depuis au moins sept ans) et l'abaissement des seuils d'accès à la nationalité concernant particulièrement la naturalisation (abaissement de la durée de

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

ONTWERP VAN WET

tot wijziging van het Wetboek van de
Belgische nationaliteit

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. ALGEMENE OVERWEGINGEN

Het voorliggend ontwerp ligt in de lijn van de vorige hervorming die werd doorgevoerd bij de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I), die substantiële en noodzakelijke aanpassingen heeft aangebracht aan de wet van 1 maart 2000, hervorming waarvan dit ontwerp de doelstellingen verder wil uitwerken en versterken.

De wet van 1 maart 2000 tot versnelling van de procedure tot verwerving van de Belgische nationaliteit betekende inderdaad een beslissende wending in de evolutie van de Belgische nationaliteitswetgeving doordat ze een gevoelige versoepeling inhield van de voorwaarden die gelden voor de procedures voor verwerving van de nationaliteit, namelijk door de afschaffing van de controle van de integratiewil in hoofde van de kandidaat-Belg, de openstelling van deze procedures voor nieuwe categorieën van vreemdelingen (bijvoorbeeld: de uitbreiding van het toepassingsgebied van artikel 12bis tot de vreemdelingen die minstens zeven jaar op het Belgisch grondgebied verblijven) en de verlaging van de toegangsdrempels tot de nationaliteit wat betreft in het bijzonder de naturalisatie (verlaging van de verblijfsduur

résidence de cinq à trois ans).

Conformément à l'accord gouvernemental, le présent projet est traversé par les lignes de force suivantes :

- L'acquisition de la nationalité doit être rendue plus neutre sur le plan migratoire. Dans cette optique, seules les personnes résidant légalement en Belgique seront recevables à souscrire une demande ou une déclaration d'acquisition de la nationalité belge.

- L'acquisition de la nationalité belge par naturalisation est réformée sous trois aspects :

- premièrement, elle voit ses seuils d'accès relevés ;
- deuxièmement, elle requiert que l'étranger soit en séjour illimité au moment de sa demande ;
- troisièmement, elle devient assujettie à la preuve d'une volonté d'intégration axée autour de deux éléments essentiels : la connaissance suffisante de l'une des langues nationales et la participation à la vie de la communauté d'accueil.

- La déchéance de la nationalité prévue à l'article 23 CNB voit son champ d'application étendu à des personnes ayant été condamnées à des infractions traduisant une hostilité manifeste à l'égard de la société ou pour des infractions dont la commission a été manifestement facilitée par la possession de la nationalité belge. Il est également prévu une nouvelle hypothèse de déchéance applicable aux cas d'étrangers ayant acquis la nationalité belge sur la base d'un mariage de complaisance.

2. LA NOTION DE SEJOUR LEGAL

van vijf tot drie jaar).

Overeenkomstig het regeerakkoord is dit ontwerp doordrongen van de volgende krachtlijnen:

- De verwerving van de nationaliteit moet migratieneutraler gemaakt worden. In dit opzicht zullen enkel de personen die wettelijk in België verblijven een aanvraag of een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit kunnen doen.

- De verkrijging van de Belgische nationaliteit door naturalisatie wordt op drie vlakken hervormd :

- ten eerste worden de toegangsvoorwaarden verstrengd ;
- ten tweede wordt vereist dat de vreemdeling een verblijf van onbeperkte duur heeft op het ogenblik van zijn aanvraag ;
- ten derde wordt zij afhankelijk gemaakt van het bewijs van een integratiewil, welke gericht is op twee essentiële elementen: de voldoende kennis van één van de landstalen en de deelname aan het leven van de onthaalgemeenschap.

- Het toepassingsgebied van de vervallenverklaring van de nationaliteit, voorzien in artikel 23 WBN, wordt uitgebreid tot de personen die veroordeeld werden voor misdrijven waaruit een duidelijke vijandigheid blijkt ten aanzien van de maatschappij of voor misdrijven waarvan het plegen duidelijk werd vergemakkelijkt door het bezit van de Belgische nationaliteit. Een nieuwe grond voor vervallenverklaring wordt ingevoerd voor de vreemdelingen die de Belgische nationaliteit verkregen hebben op grond van een schijnhuwelijk.

2. HET BEGRIP WETTELIJK VERBLIJF

2.1 Le séjour légal

1. La loi du 27 décembre 2006 portant des dispositions diverses modifiant certaines dispositions du Code de la Nationalité belge, a, pour la première fois, depuis l'adoption du Code de 1984, fait explicitement référence au statut administratif de séjour de l'étranger en tant que condition d'accès aux diverses procédures d'acquisition et d'obtention de la nationalité belge.

L'établissement de ce lien s'est concrétisé d'une part, par l'introduction d'un nouvel article 7 bis imposant à l'étranger l'obligation d'être en possession d'un titre de séjour d'une durée de plus de trois mois au moment de la souscription de la demande ou de la déclaration et d'autre part, en prévoyant expressément que les périodes préalables de résidence principale en Belgique de sept et trois années exigées aux articles 12 bis, 3° CNB et 19 CNB devaient être couvertes par un séjour légal.

2. On constate une application disparate et incohérente des dispositions du Code due :

- au fait que la condition de séjour légal requise pour les périodes antérieures aux demandes et déclarations n'est pas systématiquement exigée chaque fois qu'il est fait référence à la notion de résidence principale comme condition d'accès aux modes d'acquisition de la nationalité belge ;
- ainsi qu'à l'absence de précisions sur la qualité du séjour préalable exigé.

3. Pour des raisons évidentes de bonne administration et de sécurité juridique, le présent projet apporte des clarifications indispensables sur le contenu et la manière dont doit être appréhendé les conditions de résidence principale et de séjour légal :

2.1 Het wettelijk verblijf

1. De wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen tot wijziging van een aantal bepalingen van het Wetboek van de Belgische nationaliteit heeft, voor het eerst sedert de invoering van het Wetboek van 1984, expliciet verwezen naar de administratieve verblijfstitel van de vreemdeling als voorwaarde voor toegang tot de verschillende procedures van verkrijging en verwerving van de Belgische nationaliteit.

Het invoeren van deze band werd concreet gemaakt, enerzijds door de invoering van een nieuw artikel 7bis dat de vreemdeling verplicht om een verblijfstitel van meer dan drie maanden te bezitten op het ogenblik van de indiening van het verzoek of de verklaring, en anderzijds door uitdrukkelijk erin te voorzien dat de voorafgaande periodes van hoofdverblijf in België van zeven en drie jaar zoals vereist in de artikelen 12bis, 3°, WBN en 19 WBN, gedekt moeten zijn door een wettelijk verblijf.

2. Men stelt een uiteenlopende en onsamenhangende toepassing van de bepalingen van het Wetboek vast, te wijten aan :

- het feit dat er voor de aan de verklaringen en aanvragen voorafgaande periodes niet systematisch een wettelijk verblijf wordt geëist, telkens wanneer er verwezen wordt naar het begrip hoofdverblijfplaats als toegangsvoorwaarde tot de wijzen van verkrijging van de Belgische nationaliteit;
- alsmede aan het ontbreken van de verduidelijkingen betreffende de aard van het vereiste voorafgaandelijk verblijf.

3. Om evidente redenen van goed bestuur en rechtszekerheid, brengt het huidig ontwerp onontbeerlijke verduidelijkingen over de inhoud en de manier waarop de voorwaarden van hoofdverblijf en wettelijk verblijf moeten begrepen worden :

a. En premier lieu, le présent projet impose à l'étranger de séjourner légalement en Belgique et d'y avoir inscrit sa résidence principale. Cette double exigence s'applique aussi bien à l'étranger au moment de la souscription de sa demande qu'aux périodes antérieures à cette demande.

L'application des dispositions du Code gagne sur ce point en clarté et en lisibilité : il est désormais incontestable que la « résidence principale » prise en compte par les dispositions relatives à l'acquisition de la nationalité belge devra dans tous les cas être couverte par un séjour légal.

En outre, il faut souligner que l'exigence selon laquelle l'étranger désireux d'entreprendre toute démarche visant à acquérir la nationalité belge doit résider obligatoirement en Belgique aura pour effet de supprimer la faculté lui actuellement offerte par la plupart des dispositions du Code réglant l'acquisition de la nationalité d'introduire sa demande depuis l'étranger.

b. Ensuite, le projet s'attache enfin à définir uniformément et de manière générale la notion de séjour légal.

Selon l'article 7 bis, §1er, alinéa 2, CNB tel que modifié par le projet, est en séjour légal toute personne ayant obtenu un séjour sur la base de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, à l'exception du court séjour tel que visé aux articles 6, 40,§3, et 40bis, §3, de ladite loi. Entrent également dans le champ d'application de l'article, 7bis précité les personnes qui ont été régularisées conformément à la loi du 22 décembre 1999 relative à la régularisation de séjour de certaines catégories d'étrangers séjournant sur le territoire du Royaume.

En résumé, l'article 7bis précité vise tous les

a. Het huidig ontwerp legt in de eerste plaats de vreemdeling de verplichting op om wettig in België te verblijven en er zijn hoofdverblijfplaats te hebben. Deze dubbele vereiste geldt zowel op het ogenblik dat de vreemdeling zijn aanvraag doet als voor de periodes die deze aanvraag voorafgaan.

De toepassing van de bepalingen van het Wetboek wordt op dit vlak duidelijker en leesbaarder: het is voortaan ontegensprekelijk zo dat het "hoofdverblijf" dat vereist is door de bepalingen betreffende de verkrijging van de Belgische nationaliteit, in alle gevallen zal moeten gedekt worden door een wettelijk verblijf.

Bovendien moet onderlijnd worden dat de vereiste voor de vreemdeling die de Belgische nationaliteit wil verkrijgen, om verplicht in België te verblijven, tot gevolg zal hebben dat de mogelijkheid die hem thans geboden wordt door de meeste bepalingen van het Wetboek betreffende de verkrijging van de nationaliteit, zal vervallen om de aanvraag vanuit het buitenland in te dienen.

b. Het ontwerp wil vervolgens op éénvormige en algemene wijze het begrip wettelijk verblijf omschrijven.

Volgens artikel 7bis, §1, tweede lid, WBN zoals gewijzigd door het ontwerp, is in wettelijk verblijf, elke persoon die een verblijf heeft bekomen op grond van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, met uitzondering van het kort verblijf bedoeld in de artikelen 6, 40,§3, en 40bis,§3, van voornoemde wet. Vallen eveneens onder het toepassingsgebied van het voormeld artikel 7bis, de personen die geregulariseerd werden overeenkomstig de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk.

Samengevat komt het er op neer dat

séjours légaux au sens des lois précitées à l'exception du court séjour.

Les personnes qui possèdent un séjour les autorisant provisoirement à séjourner sur le territoire dans l'attente, par exemple, d'une décision définitive relative à leur demande d'asile ou de regroupement familial tombent également sous la définition du séjour légal.

3. Selon la définition générale de l'article 7 bis, §1er, al. 2, tel que modifié par le projet, sont exclus de l'accès à la nationalité belge, les étrangers bénéficiaires d'un court séjour prévu aux articles 6, 40, § 3, et 40bis, §3 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.

L'interdiction pour ces personnes de faire valoir un court séjour dans la comptabilisation des périodes successives de résidences antérieures à la déclaration ou à la demande se justifie pleinement par l'évidente absence de volonté de ces personnes de s'installer définitivement en Belgique. Ce court séjour répond en effet à des besoins précis circonscrits dans le temps. A titre d'exemple, le séjour d'une durée inférieure à trois mois accordé pour des raisons touristiques, familiales voire professionnelles (sur ce dernier point, il est fait référence notamment au journaliste en mission, aux voyages d'affaires, au sportif professionnel mais aussi aux gens du spectacle : ces personnes sollicitent l'autorisation de venir en Belgique uniquement pour le temps nécessaire à l'accomplissement de leurs activités professionnelles).

4. Par ailleurs, certaines dispositions d'acquisition de la nationalité belge requièrent également que l'étranger soit en séjour à durée illimitée au moment de la souscription de sa demande ou de sa

voornoemd artikel 7bis alle wettelijke verblijven in de zin van de twee voornoemde wetten beoogt, met uitzondering van het kort verblijf.

De personen met een verblijfstitel die hen voorlopig machtigt om op het grondgebied te verblijven, in afwachting van bijvoorbeeld een definitieve beslissing betreffende hun asielaanvraag of aanvraag tot gezinshereniging, vallen onder de definitie van het wettelijk verblijf.

3. Volgens de algemene definitie van artikel 7bis, §1, tweede lid, zoals gewijzigd door het ontwerp, wordt de toegang tot de Belgische nationaliteit ontzegd aan de vreemdelingen die genieten van kort verblijf, zoals voorzien in de artikelen 6, 40, § 3, en 40bis, §3 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Het verbod voor deze personen om een kort verblijf te doen gelden bij het in rekening brengen van de opeenvolgende periodes die aan de verklaring of de aanvraag voorafgaan, is ten volle verantwoord doordat deze personen duidelijk niet de bedoeling hebben zich definitief in België te vestigen. Dit kort verblijf beantwoordt inderdaad aan precieze in de tijd beperkte behoeften, zoals bijvoorbeeld het verblijf van minder dan drie maanden voor toeristische, familiale of zelfs professionele redenen (wat dit laatste betreft kan gedacht worden aan de journalist met een opdracht, aan de zakenreizen, aan de beroepsporter maar ook aan de artiesten in de showbusiness: deze personen vragen enkel de toelating om naar België te komen voor de tijd die nodig is voor het verrichten van hun professionele activiteiten).

4. Overigens vereisen sommige bepalingen betreffende de verkrijging van de Belgische nationaliteit eveneens dat de vreemdeling in onbepaald verblijf is op het ogenblik van de indiening van zijn aanvraag of verklaring. De

déclaration. Les procédures concernées sont les déclarations de nationalité de l'étranger né en Belgique et y ayant sa résidence principale depuis sa naissance (art.12 bis, §1er, 1°), les déclarations pour résidence de sept années en Belgique (art.12 bis, §1e, 3°), les déclarations de nationalité du conjoint étranger ayant contracté mariage avec un Belge (art.16) et les demandes de naturalisation (art.19). En revanche, concernant les périodes de résidences antérieures à sa demande ou sa déclaration, il sera toujours loisible à l'intéressé de faire valoir n'importe quel statut de séjour administratif en règle, à l'exclusion, bien entendu, du « court séjour » tel que visé aux dispositions précitées de la loi du 15 décembre 1980.

2.2 Un séjour légal ininterrompu précédant immédiatement la demande ou la déclaration

Désormais, la condition de séjour ininterrompu pour les périodes de résidence antérieures à la demande ou la déclaration s'applique à toutes les procédures d'acquisition de la nationalité. Il convient d'insister sur le fait que l'ininteruption porte tant sur la présence physique de l'étranger sur le territoire belge (ininteruption de la résidence de fait en Belgique) que sur le caractère légal de son séjour (même si des assouplissements au système ont été prévus à l'égard de ceux amenés à s'éloigner temporairement du territoire – voyez infra).

Ce faisant, il est fait un sort à une controverse jurisprudentielle quant à la question de l'incidence d'une interruption dans les périodes de résidences légales sur le processus d'acquisition de la nationalité.

Cette exigence supplémentaire d'une ininteruption de fait et de droit se justifie pleinement: d'une part, elle exprime la volonté des auteurs du présent projet d'un

bedoelde procedures zijn de nationaliteitsverklaringen van de in België geboren vreemdeling die er zijn hoofdverblijf heeft sedert zijn geboorte (art.12bis,§1, 1°), de verklaringen wegens verblijf van zeven jaar in België (art.12bis,§1,3^o), de verkrijging van de nationaliteit door de vreemde echtgenoot die gehuwd is met een Belg (art.16) en de naturalisatieaanvragen (art. 19). Wat echter de aan zijn verzoek of verklaring voorafgaande verblijfsperiodes betreft, zal het de belanghebbende vrij staan eender welk bestaande administratief verblijfsstatuut te doen gelden, met uitzondering van het « kort verblijf » zoals bedoeld in de voormelde bepalingen van de wet van 15 december 1980.

2.2 Een ononderbroken wettelijk verblijf onmiddellijk voorafgaand aan de aanvraag of de verklaring

Voortaan is de voorwaarde van een ononderbroken verblijf voor de verblijfsperiodes voorafgaand aan de aanvraag of de verklaring van toepassing op alle procedures van verkrijging van de nationaliteit. Er dient te worden benadrukt dat het ononderbroken karakter zowel slaat op de fysieke aanwezigheid van de vreemdeling op Belgisch grondgebied (ononderbroken feitelijk verblijf in België) als op het wettelijk karakter van zijn verblijf (zelfs al zijn er versoepelingen van het systeem voorzien voor degenen die zich tijdelijk van het grondgebied dienen te verwijderen – zie hierna) .

Aldus wordt een jurisprudentiële controverse over de vraag naar de weerslag van een onderbreking in de periodes van wettelijke verblijven op het proces van nationaliteitsverkrijging beslecht.

Deze bijkomende vereiste van een aaneengesloten periode in feite en in rechte is ten volle verantwoord: enerzijds drukt zij de wens uit van de opstellers van dit ontwerp

ancrage réel de l'étranger dans la société d'accueil et d'autre part, elle entre parfaitement dans la logique de départ selon laquelle l'acquisition de la nationalité belge ne peut en aucun cas pallier les difficultés qu'éprouverait un candidat à la nationalité sur le plan de sa situation administrative de séjour.

3. LA NOTION D'ATTACHES VÉRITABLES

La notion d'attaches véritables a été consacrée par la loi du 28 juin 1984 relative à certains aspects de la condition des étrangers et instituant le Code de la nationalité belge. Elle figure en particulier à l'article 14, alinéa 3, CNB, pour les déclarations d'option, à l'article 16, § 2, 4°, CNB pour les déclarations d'option du conjoint étranger ayant contracté avec un ou une ressortissante belge et à l'article 19, alinéa 2, CNB pour les demandes de naturalisation. Elle permet à celui qui prouve avoir conservé ou acquis des attaches véritables avec la Belgique que sa résidence à l'étranger soit assimilée à sa résidence en Belgique.

Le présent projet maintient ce principe d'assimilation de résidence moyennant la preuve d'attaches véritables pour les déclarations d'option prévues aux articles 13, 14 et 16 du CNB.

Enfin, pour la première fois, il est défini sous la forme d'une liste exhaustive, ce qu'il y a lieu d'entendre par attaches véritables. L'on se souviendra en effet pour mémoire que jusqu'à présent, cette notion était laissée entièrement à l'appréciation des autorités compétentes.

Ainsi, le candidat à la nationalité devra-t-il prouver certains des éléments suivants :

- la connaissance d'une des langues

dat de vreemdeling zich werkelijk verankert in zijn onthaalgemeenschap, en anderzijds past zij in de oorspronkelijke logica volgens dewelke de verkrijging van de nationaliteit in geen geval mag dienen om te verhelpen aan de moeilijkheden die de kandidaat-Belg op het vlak van zijn administratieve verblijfssituatie zou kunnen ondervinden.

3. HET BEGRIP WERKELIJKE BANDEN

Het begrip werkelijke banden werd ingevoerd bij de wet van 28 juni 1984 betreffende sommige aspecten van de toestand van de vreemdelingen en houdende invoering van het Wetboek van de Belgische nationaliteit. Het komt inzonderheid voor in artikel 14, derde lid, WBN voor de optieverklaringen, in artikel 16, § 2, 4°, WBN voor de nationaliteitsverklaringen door de vreemde echtgenoot die gehuwd is met een Belgische onderdaan en in artikel 19, tweede lid, WBN voor de naturalisatieaanvragen. Aan degene die bewijst dat hij echte banden met België heeft behouden of verworven, staat de notie toe dat zijn verblijf in het buitenland wordt gelijkgesteld met een verblijf in België.

Huidig ontwerp behoudt dit principe van gelijkstelling van het verblijf door middel van het leveren van het bewijs van werkelijke banden voor de optieverklaringen voorzien in de artikelen 13, 14 en 16 WBN.

Ten slotte wordt voor de eerste maal, door middel van een exhaustieve lijst, verduidelijkt wat onder werkelijke banden moet verstaan worden. Men zal zich herinneren dat dit begrip tot nu toe volledig was overgelaten aan de appreciatie van de bevoegde overheden.

Zo zal de kandidaat-Belg het bewijs moeten leveren van bepaalde van de volgende elementen :

- de kennis van één van de landstalen

nationales

- des séjours en Belgique
- des contacts réguliers avec des personnes résidant en Belgique
- le suivi d'une scolarité dans l'une des langues nationales
- le fait d'être titulaire de droits réels immobiliers en Belgique
- des liens étroits avec la Belgique sur le plan social ou professionnel.

Il est évident qu'un seul critère ne suffit pas pour conclure à l'existence d'attaches véritables dans le chef du candidat à la nationalité. A l'inverse, ces critères ne sont pas cumulatifs.

4. LA PROCEDURE DE NATURALISATION

1. Constitutionnellement, la naturalisation n'est pas un droit mais bien une faveur accordée par le pouvoir législatif à une personne jugée «particulièrement méritante» : le demandeur doit pouvoir invoquer des circonstances qui témoignent de son attachement durable à la société belge ou de l'intérêt qu'il porte à la société d'accueil.

Depuis son introduction en 1835, la naturalisation a subi plusieurs réformes ; l'une des plus importantes étant sans conteste celle introduite par la loi du 1er mars 2000 qui, en réduisant la durée de résidence exigée de cinq à trois ans et en supprimant la volonté d'intégration de manière générale pour toutes les procédures d'acquisition de la nationalité, a induit des modifications profondes dans les conditions d'octroi de cette procédure spécifique.

2. Le présent projet entend confirmer que la naturalisation reste une procédure de faveur tout en la soumettant à une série de conditions.

Actuellement la procédure de naturalisation n'est ouverte qu'à l'étranger âgé de dix-huit

- verblijven in België
- regelmatige contacten met in België verblijvende personen
- onderwijs in één van de landstalen
- het feit van titularis te zijn van zakelijke onroerende rechten in België
- nauwe banden met België op sociaal of professioneel vlak.

Het spreekt voor zich dat één enkel criterium niet volstaat om te besluiten tot het bestaan van werkelijke banden in hoofde van de kandidaat-Belg. Daartegenover staat dat die criteria niet cumulatief zijn.

4. DE NATURALISATIEPROCEDURE

1. Grondwettelijk gezien is naturalisatie geen recht maar wel een gunst toegekend door de wetgevende macht aan een persoon die als "bijzonder verdienstelijk" wordt beschouwd: de aanvrager moet omstandigheden kunnen invoeren die getuigen van zijn duurzame gehechtheid aan de Belgische maatschappij of van het belang dat hij hecht aan de gastmaatschappij.

Sinds de invoering ervan in 1835 heeft de naturalisatie verschillende hervormingen ondergaan; één van de belangrijkste daarvan is onbetwistbaar die welke is ingevoerd bij de wet van 1 maart 2000, die, door de vereiste verblijfsduur terug te brengen van vijf naar drie jaar en door de integratiewil op algemene wijze af te schaffen voor alle procedures van nationaliteitsverkrijging, diepgaande wijzigingen heeft aangebracht in de toekenningvoorwaarden van deze specifieke procedure.

2. Dit ontwerp doet geen afbreuk aan het feit dat de naturalisatieprocedure een gunst blijft maar het verbindt er wel een reeks voorwaarden aan.

Thans wordt de naturalisatieprocedure opengesteld voor de vreemdeling die de

ans accomplis et ayant fixé sa résidence principale en Belgique depuis trois ans au moins. Les conditions d'accès sont donc minimales.

La procédure de naturalisation s'ouvre désormais à l'étranger âgé de dix-huit ans accomplis, ayant résidé de manière continue en Belgique sous le couvert d'un séjour ininterrompu pendant les cinq années précédant immédiatement sa demande et qui au moment de l'introduction de celle-ci dispose d'un titre de séjour à durée illimitée.

A noter que la possibilité offerte à l'étranger de faire valoir des séjours à l'étranger durant la période légalement requise s'il parvient à établir des attaches véritables avec la Belgique a été supprimée par le présent projet.

Enfin, la naturalisation étant par essence une procédure particulière, il est requis également que l'étranger prouve sa connaissance de l'une des langues nationales ainsi que sa volonté de participer à la vie de la communauté d'accueil.

Pour ce qui est de l'évaluation du niveau de la langue pratiquée, l'accent sera principalement mis sur la capacité du candidat à la nationalité à faire face aux événements ordinaires qui composent son quotidien. Il va de soi que ce critère linguistique s'appréciera toujours de manière individualisée en fonction de la situation personnelle de la personne en vue d'éviter l'exclusion des catégories de personnes « fragilisées » notamment en raison de leur âge parfois avancé ou d'un parcours scolaire dans le pays d'origine quasi inexistant.

La participation à la vie de la communauté d'accueil doit ressortir d'un faisceau

volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en sinds minstens drie jaar zijn hoofdverblijfplaats in België gevestigd heeft. De toegangsvoorwaarden zijn dus minimaal.

Voortaan wordt de naturalisatieprocedure opengesteld voor de vreemdeling die de volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt, die op voortdurende wijze in België heeft verbleven onder dekking van een ononderbroken verblijf gedurende de vijf jaar die zijn aanvraag onmiddellijk voorafgaan en die op het ogenblik van het indienen van de aanvraag beschikt over een verblijfstitel van onbepaalde duur.

Er dient te worden opgemerkt dat de mogelijkheid die aan de vreemdeling wordt geboden om zijn verblijf in het buitenland gedurende de wettelijke vereiste periode te laten gelden voor zover hij werkelijke banden met België kan bewijzen, in het huidig ontwerp werd geschrapt.

Aangezien de naturalisatie in wezen een bijzondere procedure is, wordt ten slotte eveneens vereist dat de vreemdeling zijn kennis van één van de landstalen alsmede zijn wil tot deelname aan het leven van de gastgemeenschap bewijst.

Wat de beoordeling van de praktische taalkennis betreft zal de nadruk vooral gelegd worden op het feit dat de kandidaat-Belg in staat moet zijn om om te gaan met de gewone gebeurtenissen waarmee hij dagelijks wordt geconfronteerd. Het spreekt voor zich dat het "taalcriterium" altijd individueel in functie van de persoonlijke situatie van de persoon zal moeten worden beoordeeld, om te vermijden dat de categorie van "kwetsbare" personen uitgesloten zou worden ingevolge meer bepaald hun soms gevorderde leeftijd of ingevolge een in hun land van oorsprong bijna onbestaande schoolse opleiding.

De deelname aan het leven van de gastgemeenschap moet blijken uit een geheel

d'indices dont la preuve pourra être apportée par toute voie de droit (par exemple, le fait d'avoir accompli sa scolarité en Belgique, le suivi d'une formation professionnelle, une implication dans la vie associative, la vie de quartier et la scolarité des enfants. On vise également la personne qui vit et se débrouille parfaitement dans son quartier, dans ses contacts avec les administrations, les commerçants, qui conduit ses enfants à l'école... La participation à des dispositifs de pré-formation mis en place dans le cadre de parcours d'accueil et d'intégration organisés par les Communautés ou tout autre processus similaire peut également être prise en considération).

3. Par ailleurs, le présent projet supprime la faculté offerte à l'étranger de faire sa demande au départ de l'étranger. Cette exigence résulte de l'obligation générale contenue dans la déclaration gouvernementale qui est faite au candidat à la nationalité de résider obligatoirement Belgique à titre principal s'il souhaite acquérir la nationalité belge.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Cet article désigne la base constitutionnelle de compétence.

Art. 2

Dans un souci d'interprétation uniforme des notions clés et transversales du Code de la nationalité que constituent la résidence et le séjour, l'article en projet soumet l'article 7bis à une révision en profondeur.

van indicatoren waarvan het bewijs met alle mogelijke rechtsmiddelen kan worden geleverd (bij voorbeeld het feit van naar school te zijn gegaan in België, het volgen van een beroepsopleiding, een deelname aan het verenigingsleven, het buurtleven en de schoolactiviteiten van de kinderen. Men beoogt eveneens de persoon die zich uitstekend kan behelpen in zijn kwartier, in zijn contacten met de besturen, de handelaars, die zijn kinderen naar school brengt ... De deelname aan voorbereidende vormingen die georganiseerd worden in het kader van onthaal- en inburgeringstrajecten die worden georganiseerd door de Gemeenschappen of enig ander gelijkaardig vormingsproces kan ook in aanmerking genomen worden).

3. Verder schaft onderhavig ontwerp de mogelijkheid af voor de vreemdeling om zijn aanvraag vanuit het buitenland in te dienen. Deze maatregel is het gevolg van de in de regeringsverklaring vervatte algemene verplichting voor de kandidaat-Belg om hoofdzakelijk in België te verblijven indien hij de Belgische nationaliteit wenst te verkrijgen.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel duidt de grondwettelijke bevoegdheidsgrondslag aan.

Art. 2

Met het oog op het bekomen van een eenvormige interpretatie van de in het Wetboek van Nationaliteit opgenomen transversale sleutelbegrippen 'hoofdverblijf' en 'wettelijk verblijf', herwerkt het voorgestelde artikel het artikel 7bis grondig.

1. En premier lieu, le §1er, alinéa 1er, prévoit comme condition générale d'acquisition de la nationalité, l'obligation pour l'étranger d'avoir résidé de manière continue en Belgique sous le couvert de séjours légaux non seulement au moment où il introduit effectivement sa demande ou sa déclaration mais également durant les périodes précédant immédiatement cette demande ou cette déclaration.

Le § 1er, alinéa 2, s'attache à définir de manière générale et uniforme le contenu à donner à la notion de séjour légal tel qu'il a vocation à s'appliquer aux dispositions relatives aux modes d'acquisition de la nationalité. La notion de séjour légal à laquelle il est fait référence vise la situation de l'étranger bénéficiaire d'un séjour obtenu conformément à la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès du territoire étrangers ou sur la base de la loi du 22 décembre 1999 relative à la régularisation de séjour de certaines catégories d'étrangers séjournant sur le territoire du Royaume.

Par application de cette définition du séjour légal, les personnes qui résident en Belgique sous le couvert de statuts administratifs provisoires, comme par exemple, celles qui attendent qu'il soit définitivement statué sur leur demande de séjour, tombent sous la définition du séjour légal.

En revanche, sont exclues les personnes résidant en Belgique uniquement sous le couvert d'un court séjour visé aux articles 6, 40, § 3, et 40bis, §3 de la loi du 15 décembre 1980 sur les étrangers.

2. Enfin, la disposition en cause pose également la condition selon laquelle les périodes exigibles précédant la demande

1. Vooreerst stelt §1, 1^elid, als algemene voorwaarde voor de verkrijging van de nationaliteit de verplichting voorop voor de vreemdeling om op onafgebroken wijze in België verbleven te hebben op basis van wettelijke verblijven, niet enkel op het ogenblik dat hij zijn aanvraag of verklaring indient maar ook tijdens de periodes die deze aanvraag of verklaring onmiddellijk voorafgaan.

Paragraaf 1, 2^elid, beoogt op algemene en eenvormige wijze te bepalen wat moet worden verstaan onder het begrip wettelijk verblijf zoals het moet worden toegepast op de bepalingen betreffende de wijzen van verkrijging van de nationaliteit. Het begrip wettelijk verblijf waarnaar wordt verwezen, heeft betrekking op de toestand van de vreemdeling die een verblijfstitel bekomen heeft overeenkomstig de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied of op grond van de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk.

Bij toepassing van deze definitie van wettelijk verblijf, zullen zodoende de personen die in België verblijven onder dekking van voorlopige administratieve statuten, zoals bijvoorbeeld degenen die wachten op een definitieve beslissing over hun verblijfsaanvraag, vallen onder de definitie van wettelijk verblijf.

Daarentegen zullen uitgesloten worden, de personen die in België enkel verblijven onder dekking van een kort verblijf zoals bedoeld in de artikelen 6, 40, § 3, en 40bis, §3 van de vreemdelingenwet van 15 december 1980.

2. Ten slotte stelt de betrokken bepaling als voorwaarde dat de vereiste periodes die de aanvraag voorafgaan, zonder onderbreking

devront être sans interruption couvertes par des titres de séjour légaux. Toutefois, le projet tempère ce principe général en prévoyant que le séjour de l'étranger tel que défini à l'alinéa 1er ne sera pas interrompu par des absences du territoire belge de maximum six mois consécutifs et ne dépassant pas au total 1/6 des délais requis par le Code. A noter que, si nécessaire, des délais plus longs pourront toujours être fixés par arrêté royal.

3. L'article 2 du présent projet insère un § 3 nouveau à l'article 7bis qui définit quant à lui le contenu à donner à la notion de résidence principale laquelle s'inspire de la définition donnée par le Code de droit international privé à l'article 4, § 2, de la « résidence habituelle ». Ce faisant, le présent projet répond au souhait maintes fois exprimé par les acteurs de terrain de définir avec précision le contenu à donner à cette occurrence du Code de la nationalité belge.

Il y a lieu de relever qu'à l'instar du séjour légal, l'étranger doit en principe avoir résidé principalement et de manière continue en Belgique.

Egalement dans un souci de ne pas placer l'intéressé dans une situation draconienne le contraignant à rester impérativement en Belgique, il a été prévu que les délais légalement requis pour obtenir la nationalité belge, ne sont pas interrompus lorsque l'étranger établit sa résidence principale à l'étranger pendant une période déterminée.

Ces absences essentiellement temporaires n'affecteront en aucun cas la continuité de sa résidence si elles sont de maximum six mois consécutifs et ne dépassent pas au total 1/6 des délais légaux requis par le Code dans le cadre de l'acquisition de la nationalité belge. Comme déjà exposé précédemment, le Roi peut prévoir des délais plus longs si des circonstances valables le requièrent.

zullen moeten gedekt zijn door wettelijke verblijfsvergunningen. Het ontwerp matigt evenwel dit algemeen principe door te bepalen dat het verblijf van de vreemdeling zoals omschreven in het eerste lid niet zal onderbroken worden door afwezigheden van het Belgisch grondgebied van ten hoogste zes maanden en die 1/6 van de door het Wetboek vereiste termijnen niet overschrijden. Te noteren valt dat zo nodig bij koninklijk besluit langere termijnen zullen kunnen worden vastgesteld.

3. Artikel 2 van het huidig ontwerp voegt een nieuwe § 3 toe aan artikel 7bis, die van zijn kant omschrijft wat moet verstaan worden onder het begrip hoofdverblijfplaats, hetwelk is gebaseerd op de definitie die het Wetboek van internationaal privaatrecht in zijn artikel 4, § 2, geeft aan « gewone verblijfplaats ». Aldus komt dit ontwerp tegemoet aan de meermaals uitgedrukte wens van de actoren op het terrein om de inhoud van deze notie in het Wetboek van de Belgische nationaliteit nader te omschrijven.

Er dient op gewezen te worden dat, zoals voor het wettelijk verblijf, de vreemdeling in principe hoofdzakelijk en bestendig in België moet verblijven.

Maar evenzo, teneinde de betrokkene niet op draconische wijze te dwingen om onder ieder beding in België te blijven, wordt voorzien dat de periodes die wettelijk vereist zijn om de Belgische nationaliteit te verkrijgen, niet worden onderbroken wanneer de vreemdeling zijn hoofdverblijf in het buitenland vestigt gedurende een bepaalde periode.

Deze wezenlijk tijdelijke afwezigheden tasten in geen geval de continuïteit van zijn verblijf aan indien zij hoogstens zes opeenvolgende maanden bedragen en in totaal 1/6 van de door het Wetboek vereiste periodes in het kader van de verkrijging van de Belgische nationaliteit niet overschrijden. Zoals reeds hoger werd uiteengezet, kan de Koning voorzien in langere periodes mochten daartoe

Art. 3

L'article 3 modifie l'article 12 du Code de la nationalité belge en ce qu'il requiert que l'enfant réside en Belgique à la date à laquelle son auteur ou adoptant acquiert ou recouvre la nationalité belge.

L'exigence supplémentaire d'une condition de résidence en Belgique dans le chef de l'enfant part du constat de ce qu'en pratique nombre d'enfants résidant à l'étranger bénéficient par effet collectif de la nationalité belge de leur auteur, et se voient délivrer un passeport belge, sans jamais avoir foulé le sol belge auparavant.

Afin de ne pas pénaliser les enfants dont les parents ne vivent plus ensemble et, qui, en raison d'un accord amiable ou décision judiciaire organisant les modalités de leur hébergement, ne résident pas à titre principal en Belgique à la date à laquelle leur auteur ou adoptant devient belge, l'article 3 du projet insère un deuxième alinéa à l'article 12 CNB prévoyant l'attribution de la nationalité belge en faveur de ces enfants pour autant que l'autre parent, chez qui l'enfant vit principalement, et dont la résidence se trouve à l'étranger ait marqué préalablement son accord à cette attribution. A noter que l'article 3 introduit à cet égard un troisième alinéa précisant que l'acte de consentement sera dressé par le chef de la mission diplomatique ou du poste consulaire belge du ressort dans lequel le parent consentant a sa résidence principale.

Art. 4

L'article 4 modifie l'article 12bis du Code de

gegronde redenen bestaan.

Art. 3

Artikel 3 wijzigt artikel 12 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit in die zin dat voortaan ook is vereist dat het kind in België verblijft op de dag dat zijn ouder of adoptant de Belgische nationaliteit verkrijgt of herverkrijgt.

Het bijkomende vereiste van een verblijfsvoorwaarde in België in hoofde van het kind gaat uit van de vaststelling dat in de praktijk veel in het buitenland verblijvende kinderen collectief de Belgische nationaliteit van hun ouder bekomen en een Belgisch paspoort afgeleverd krijgen zonder ooit een voet op Belgische bodem te hebben gezet.

Ten einde de kinderen niet te benadelen waarvan de ouders niet meer samenleven en die, ingevolge een minnelijke schikking of een gerechtelijke beslissing tot regeling van hun huisvesting, niet meer hoofdzakelijk in België verblijven op de datum dat hun ouder of adoptant Belg wordt, voegt artikel 3 van het ontwerp een tweede lid in artikel 12 WBN in, dat voorziet in de toekenning van de Belgische nationaliteit aan deze kinderen voor zover de andere ouder waarbij het kind hoofdzakelijk leeft en waarvan de verblijfplaats zich in het buitenland bevindt, voorafgaandelijk zijn akkoord met deze toekenning heeft gegeven. In dit verband voegt artikel 3 een derde lid in, dat verduidelijkt dat de akte van toestemming zal opgesteld worden door het hoofd van de Belgische diplomatieke zending of consulaire post binnen wiens ambtsgebied de toestemmende ouder zijn hoofdverblijfplaats heeft.

Art. 4

Artikel 4 wijzigt artikel 12bis van het

la nationalité belge.

1. L'article 4, 1°, apporte certaines modifications aux conditions de base présidant à l'acquisition de la nationalité belge prévues aux points 1°, 2° et 3° du §1er de l'article 12bis CNB :

a. L'étranger visé à l'article 12bis, 1°, CNB qui désire obtenir la nationalité belge, devra répondre à deux conditions supplémentaires :

- être admis ou autorisé au séjour illimité en Belgique au moment de sa déclaration ;
- être en mesure de justifier d'une résidence principale ininterrompue en Belgique depuis sa naissance.

b. A l'article 12bis, 2°, CNB, il est prévu que l'étranger dont l'auteur ou l'adoptant est belge pourra acquérir la nationalité belge pour autant qu'il ait résidé principalement et de manière continue en Belgique depuis trois ans au moins sous le couvert d'un séjour légal ininterrompu.

La disposition en projet supprime la faculté actuellement offerte à l'étranger répondant aux conditions posées par l'article 12bis, 2°, CNB d'introduire depuis l'étranger sa déclaration de nationalité auprès du poste consulaire ou diplomatique belge de sa résidence. Le maintien de cette faculté est en effet incompatible avec le principe général introduit à l'article 7 bis, §1er, alinéa 1er, par l'article 2 en projet en vertu duquel seules les personnes qui résident légalement en Belgique sont recevables à souscrire une demande de la nationalité belge. Désormais, les déclarations de nationalité de l'article 12bis devront obligatoirement être introduites en Belgique.

Wetboek van de Belgische nationaliteit.

1. Artikel 4, 1°, voert enkele wijzigingen door aan de basisvoorwaarden inzake de verkrijging van de nationaliteit voorzien in de punten 1°, 2° en 3° van §1 van artikel 12bis WBN:

a. De in artikel 12bis, 1°, WBN bedoelde vreemdeling die de Belgische nationaliteit wenst te verkrijgen, zal moeten voldoen aan twee bijkomende voorwaarden :

- toegelaten of gemachtigd zijn tot een verblijf van onbepaalde duur in België op het ogenblik dat hij zijn verklaring indient;
- een sedert zijn geboorte ononderbroken hoofdverblijfplaats in België kunnen aantonen.

b. In artikel 12bis, 2°, WBN wordt voorzien dat de vreemdeling waarvan de ouder of de adoptant Belg is, de Belgische nationaliteit zal kunnen verkrijgen voor zover hij hoofdzakelijk en op ononderbroken wijze sedert ten minste drie jaar in België heeft gewoond onder dekking van een ononderbroken wettelijk verblijf.

De voorgestelde bepaling schaft voor de vreemdeling die voldoet aan de voorwaarden van artikel 12bis, 2°, WBN de huidige mogelijkheid af om zijn nationaliteitsverklaring in te dienen in het buitenland bij de Belgische consulaire of diplomatieke post van zijn verblijfplaats. Het behoud van deze maatregel is inderdaad onverenigbaar met het algemeen principe dat artikel 2 van het ontwerp ingevoerd heeft in artikel 7bis, §1, eerste lid, op grond waarvan alleen de wettelijk in België verblijvende personen de Belgische nationaliteit kunnen aanvragen. Voortaan moeten de nationaliteitsverklaringen van artikel 12bis verplicht worden ingediend in België.

c. L'article 12bis, 3°, CNB, tel que modifié par le présent projet, s'ouvre désormais à l'étranger ayant fixé sa résidence principale en Belgique sur la base d'un séjour légal ininterrompu depuis au moins sept années, et qui, au moment de la déclaration, a été admis ou autorisé au séjour pour une durée illimitée.

1) L'exigence d'un séjour légal de sept ans

Introduite à la faveur de la réforme de la loi du 1er mars 2000, la déclaration de nationalité faite sur la base d'une résidence de sept ans a suscité de nombreuses controverses doctrinales et jurisprudentielles en raison du silence du Code de la nationalité belge sur la légalité du séjour antérieur au cours des sept années qui précèdent la déclaration. Dans sa rédaction initiale, l'article 12bis précité faisait en effet exclusivement référence à la notion de résidence principale qui est une notion de pur fait, susceptible d'être prouvée par toute voie de droit, sans qu'un titre administratif de séjour ne soit requis dans le chef du candidat à la nationalité pour démontrer la résidence principale préalable à la demande.

L'imprécision des textes à ce sujet couplée à des déclarations ministérielles – l'exposé des motifs du projet qui allait devenir la loi du 1er mars 2000 - excluant formellement la prise en considération d'un séjour illégal pour le calcul des sept années de résidence principale, ont bien évidemment favorisé l'émergence d'une jurisprudence très divisée, source d'insécurité juridique : certaines juridictions acceptant de prendre en compte un séjour partiellement voire totalement illégal dans la comptabilisation des sept années; d'autres, exigeant, en revanche, un séjour légal pris au sens restrictif du terme (« séjour de plus de trois mois »).

c. Artikel 12bis, 3°, WBN, in de versie zoals voorgesteld door dit ontwerp, staat voortaan open voor de vreemdeling die zijn hoofdverblijfplaats in België heeft gevestigd op grond van een ononderbroken verblijf van minstens zeven jaar en die, op het ogenblik van de verklaring, gemachtigd of toegelaten is tot een verblijf van onbepaalde duur.

1) Het vereiste van een wettelijk verblijf van zeven jaar

De door de wetswijziging van 1 maart 2000 ingevoerde nationaliteitsverklaring op basis van een verblijf van zeven jaar heeft tal van betwistingen in de rechtsleer en de rechtspraak teweeggebracht wegens het stilzwijgen van het Wetboek van de Belgische nationaliteit over de wettelijkheid van het verblijf in de loop van de zeven jaar die de verklaring voorafgaan. In zijn oorspronkelijke redactie verwees artikel 12bis inderdaad uitsluitend naar de notie van de hoofdverblijfplaats, hetgeen een zuiver feitelijk begrip is, dat met elk rechtsmiddel kan worden bewezen, zonder dat een administratieve verblijfstitel vereist is in hoofde van de kandidaat-Belg tot staving van zijn aan de aanvraag voorafgaand hoofdverblijf.

De vaagheid van de desbetreffende teksten samen met de ministeriële verklaringen – in de memorie van toelichting bij wat de wet van 1 maart 2000 zou worden – die uitdrukkelijk uitsloten dat een onwettelijk verblijf kon meegeteld worden voor de berekening van de zeven jaar hoofdverblijf, hebben natuurlijk aanleiding gegeven tot het ontstaan van een zeer verdeelde rechtspraak, bron van rechtsonzekerheid: bepaalde rechtbanken aanvaardden rekening te houden met een gedeeltelijk of zelfs geheel onwettelijk verblijf voor de berekening van de zeven jaar; anderen daarentegen eisten een wettelijk verblijf in de strikte zin van het woord («verblijf van meer dan drie maanden»).

Saisie in fine de cette problématique, la Cour de Cassation, par arrêt du 16 janvier 2004, a estimé qu'exiger un séjour légal couvrant la résidence de sept ans ajoutait à l'article 12bis, § 1er, 3°, une condition que ce texte ne contient pas et par conséquent violait la disposition précitée.

Dans un souci de rétablir la sécurité juridique, le législateur a estimé nécessaire de préciser par le biais d'une disposition interprétative, en l'occurrence l'article 299 de la loi-programme du 27 décembre 2004, que la durée de résidence principale de sept années doit être couverte par un séjour légal.

En 2006, l'adjonction de cette condition a été inscrite explicitement à l'article 12bis, § 1er, 3° CNB. L'interprétation de cette disposition a néanmoins continué à susciter des difficultés d'application compte tenu de l'imprécision persistante des textes sur la portée exacte de la notion de séjour «légal».

Dans ses arrêts du 20 février 2009, la Cour de Cassation a clarifié la portée du séjour légal pour les déclarations de nationalité introduites avant le 28 décembre 2006. La Cour a estimé que les périodes durant lesquelles l'étranger bénéficiait d'autorisations de séjour provisoires devaient être prises en considération dans la comptabilisation des sept ans de résidence.

Le présent projet entend mettre définitivement un terme aux controverses sur l'interprétation de l'exigence du séjour légal en donnant une définition précise et générale de cette notion par le biais du nouvel article 7bis.

Ce faisant, le présent projet finalise en quelque sorte la logique initiée par le législateur en 2004 lors de l'adoption de la

Het Hof van Cassatie dat zich over deze problematiek diende uit te spreken, heeft bij arrest van 16 januari 2004 gemeend dat, door te eisen dat het hoofdverblijf van zeven jaar moet gedekt zijn door een wettelijk verblijf, aan de tekst van artikel 12bis, § 1, 3°, een voorwaarde toevoegde die hij niet bevat en bijgevolg deze bepaling schendde.

Teneinde de rechtszekerheid te herstellen, heeft de wetgever gemeend te moeten verduidelijken door middel van een interpretatieve wet, namelijk artikel 299 van de programmawet van 27 december 2004, dat de duur van het hoofdverblijf van zeven jaar moet gedekt zijn door een wettelijk verblijf.

Deze voorwaarde werd in 2006 uitdrukkelijk opgenomen in artikel 12bis, § 1, 3°, WBN. De interpretatie van deze bepaling is nochtans blijven zorgen voor toepassingsmoeilijkheden wegens de blijvende onduidelijkheid van de teksten over de precieze draagwijdte van het «wettelijk» verblijf.

In zijn arresten van 20 februari 2009, heeft het Hof van Cassatie de draagwijdte van het wettelijk verblijf verduidelijkt voor de nationaliteitsverklaringen ingediend vóór 28 december 2006. Het Hof heeft gemeend dat de periodes tijdens dewelke de vreemdeling genoot van voorlopige verblijfsvergunningen, in aanmerking moesten worden genomen voor de berekening van de zeven jaar verblijf.

Dit ontwerp wil definitief een einde stellen aan de betwistingen over de interpretatie van de vereiste van het wettelijk verblijf door in het nieuw artikel 7bis een duidelijke en algemene definitie te geven van dit begrip.

Aldus voltooit dit ontwerp in zekere zin de logica waarvan de wetgever in 2004 met zijn interpretatieve wet de basis heeft

disposition interprétative et s'inscrit dans la lignée des arrêts de la Cour de Cassation du 20 février 2009.

Pour plus de détails à ce sujet, l'on se reportera cependant aux commentaires déjà amplement exposés à l'article 2 du présent projet.

2) Le séjour légal de sept ans doit présenter un caractère ininterrompu et précéder immédiatement la demande

Les sept années requises doivent avoir précédé immédiatement la demande et doivent avoir été sans interruption couvertes par un séjour légal.

Ce faisant, le présent projet rétablit l'ancienne rédaction de l'article 12bis, § 1er, 3°, avant la réforme de 2006, d'où il ressortait clairement que l'étranger devait avoir fixé sa résidence principale depuis au moins sept ans. En effet, suite aux modifications introduites en 2006, il a été toutefois constaté que la nouvelle formulation de cette disposition ne contenait plus explicitement la condition de caractère ininterrompu de sept années qui doit précéder immédiatement l'introduction de la demande alimentant à nouveau la controverse jurisprudentielle.

2. L'abrogation des §§ 2, 3 et 4 de l'article 12 bis.

Les révisions successives du Code de la nationalité belge intervenues en 1998, 2000 et 2006 ayant eu notamment pour effet de rendre parfaitement identiques les procédures d'option (article 15) et de déclaration (article 12bis, § 2), l'article 4, 2°, en projet supprime le § 2 de l'article 12bis CNB relatif à la procédure de déclaration qui fait en réalité double emploi avec la procédure de l'article 15 CNB et permet de restituer une certaine cohérence à l'ensemble du Code de la nationalité belge qui gagne de ce fait

gelegd, en ligt het in de lijn van de arresten van het Hof van Cassatie van 20 februari 2009.

Nadere uitleg hierover is te vinden in de uitvoerige commentaar bij artikel 2 van dit ontwerp.

2) Het wettelijk verblijf van zeven jaar moet een ononderbroken karakter hebben en onmiddellijk aan de aanvraag voorafgaan

De vereiste zeven jaar moeten zich in de onmiddellijk aan de aanvraag voorafgaande periode situeren en moeten zonder onderbreking gedekt zijn door een wettelijk verblijf.

Dit ontwerp herstelt aldus de oude versie van artikel 12bis, § 1, 3°, zoals ze bestond vóór de hervorming van 2006, waaruit duidelijk bleek dat de vreemdeling hier zijn hoofdverblijfplaats moest hebben gevestigd sedert ten minste zeven jaar. Men stelde inderdaad vast dat door de wetswijziging van 2006 de nieuwe formulering van de bepaling niet meer uitdrukkelijk de voorwaarde bevatte van het ononderbroken karakter van de zeven jaar die de indiening van de aanvraag onmiddellijk moeten voorafgaan, waardoor opnieuw de jurisprudentiële controverse werd aangewakkerd.

2. De afschaffing van §§ 2, 3 en 4 van artikel 12bis.

Aangezien de opeenvolgende herzieningen van het Wetboek van de Belgische nationaliteit in 1998, 2000 en 2006 tot gevolg hadden dat de procedures van nationaliteitskeuze (artikel 15) en van verklaring (artikel 12bis, § 2) volledig identiek werden, schaft het voorgestelde artikel 4, 2°, paragraaf 2 van artikel 12bis WBN af, die in feite dubbel gebruik uitmaakt met de procedure voorzien in artikel 15 WBN, en dit brengt terug een zekere samenhang in het Wetboek van de Belgische nationaliteit,

d'avantage en clarté et lisibilité.

Art. 5

1. L'article 5 apporte trois modifications substantielles à l'article 14 du Code de la nationalité :

a. Sur le plan des conditions de recevabilité, la durée de la condition de résidence prévue à l'article 14, 2° passe de douze mois à trois années de résidence principale continue couverte sans interruption par des titres de séjours légaux. Parallèlement à l'augmentation du délai de résidence, la limite d'âge actuellement fixée à 22 ans a été relevée à 24 ans ceci, afin d'être certain que l'intéressé puisse être en mesure d'exercer utilement son droit d'option.

Sur les commentaires relatifs à la notion de séjour légal, on se reportera à ce qui a déjà été exposé précédemment sur ce point à l'article 2 du présent projet.

b. Le présent projet supprime la faculté pour l'intéressé, dont l'un des auteurs ou adoptants était ou avait été Belge à sa naissance, d'être dispensé de la condition particulière de résidence prévue au 14-3°. Cette disposition, non modifiée, impose à l'étranger d'avoir eu sa résidence principale en Belgique depuis l'âge de quatorze ans jusqu'à l'âge de dix-huit ans ou pendant neuf ans au moins.

c. La troisième modification restreint la possibilité d'être dispensé des conditions de résidences posées aux points 2° et 3° de l'article 14 CNB uniquement aux catégories d'étrangers visés aux points 2° et 3° de l'article 13 CNB à savoir, ceux nés à l'étranger dont l'adoptant est belge au moment de la déclaration ou dont l'un des

dat daardoor aan klaarheid en leesbaarheid wint.

Art. 5

1. Artikel 5 brengt drie substantiële wijzigingen aan in artikel 14 van het Wetboek van de nationaliteit.

a. Op het vlak van de ontvankelijkheidsvoorwaarden, wordt de duur van de verblijfsvoorwaarde voorzien in artikel 14, 2°, opgetrokken van twaalf maanden tot drie jaar onafgebroken hoofdverblijf onder dekking van ononderbroken titels van wettelijk verblijf. Parallel aan de optrekking van de verblijfsvoorwaarde, wordt de leeftijdslimiet die nu op 22 jaar is vastgelegd, verhoogd tot 24 jaar, teneinde de betrokkene in de mogelijkheid te stellen nuttig gebruik te maken van zijn keuzerecht.

Wat het commentaar betreft inzake het begrip wettelijk verblijf, wordt verwezen naar hetgeen reeds eerder uiteengezet werd bij artikel 2 van dit ontwerp.

b. Het voorliggend ontwerp schrapt de mogelijkheid voor de belanghebbende, van wie een ouder of adoptant op het tijdstip van zijn geboorte Belg was of geweest was, om vrijgesteld te worden van de bijzondere verblijfsvoorwaarde voorzien in artikel 14-3°. Deze bepaling, die niet gewijzigd is, verplicht de vreemdeling om zijn hoofdverblijf in België gehad te hebben hetzij vanaf de leeftijd van veertien jaar tot achttien jaar hetzij gedurende minstens negen jaar.

c. De derde wijziging beperkt de mogelijkheid van vrijgesteld te worden van de verblijfsvoorwaarden die worden gesteld in de punten 2° en 3° van artikel 14 WBN enkel voor de categorie vreemdelingen bedoeld in de punten 2° en 3° van artikel 13 WBN, mits het bewijs wordt geleverd van werkelijke banden met België, namelijk zij die in het

auteurs ou adoptants belges était ou avait été Belge au moment de leur naissance moyennant la preuve d'attaches véritables avec la Belgique.

Sur les commentaires relatifs à la règle d'assimilation de résidence dont bénéficie l'intéressé dans certains cas ainsi que sur la portée exacte de la notion d'attaches véritables, l'on se réfèrera à ce qui a déjà été exposé précédemment à ce sujet.

2. Enfin il convient de rappeler pour autant que de besoin que conformément à l'article 7 bis, §1er, modifié par l'article 2 en projet, l'étranger devra résider en Belgique et justifier d'un séjour légal tant au moment de la souscription de sa déclaration que pour les périodes qui précèdent celle-ci.

Art.6

L'article 6 modifie l'article 15 du Code de la nationalité qui décrit désormais la procédure applicable à toutes les procédures d'acquisition de la nationalité belge prévues dans le Code de la nationalité suite à la suppression par le présent projet du § 2 de l'article 12bis qui prévoyait une procédure identique.

A cet égard, la procédure telle qu'elle est actuellement applicable a été modifiée sous deux aspects :

1) L'officier de l'état civil est tenu de délivrer un accusé de réception dès qu'il constate que toutes les pièces légalement requises sont jointes au dossier relatif à la déclaration. Le cas échéant, l'officier de l'état civil invitera le candidat à la nationalité à compléter sa demande. Ainsi, le délai de quatre mois imparti au procureur du Roi pour remettre un avis sur l'octroi ou non de la nationalité belge prendra cours à partir de la

buitenland geboren zijn en van wie een adoptant Belg is op het tijdstip van de verklaring of van wie een ouder of een adoptant op het tijdstip van hun geboorte Belg was of geweest was.

Voor commentaren over de gelijkstelling van het verblijf waarvan de belanghebbende in bepaalde gevallen kan genieten alsook voor de precieze draagwijdte van het begrip werkelijke banden, wordt verwezen naar hetgeen hierover al eerder werd uiteengezet.

2. Tenslotte wordt voor zoveel als nodig eraan herinnerd dat, overeenkomstig artikel 7bis, §1, zoals gewijzigd door artikel 2 van dit ontwerp, de vreemdeling in België moet verblijven en een wettelijk verblijf moet staven zowel op het ogenblik van het afleggen van de verklaring als tijdens de periodes die hieraan voorafgaan.

Art. 6

Artikel 6 wijzigt artikel 15 van het Wetboek van de nationaliteit, dat voortaan de procedure beschrijft die van toepassing is op alle procedures van verwerving van de Belgische nationaliteit voorzien in het Wetboek van de nationaliteit ingevolge de opheffing door dit ontwerp van § 2 van artikel 12bis, dat voorzag in een identieke procedure.

In dit opzicht wordt de thans van toepassing zijnde procedure gewijzigd onder twee aspecten:

1) De ambtenaar van de burgerlijke stand is er toe gehouden een ontvangstmelding af te leveren van zodra hij vaststelt dat alle wettelijk vereiste stukken bij het dossier inzake de verklaring zijn gevoegd. In voorkomend geval zal de ambtenaar van de burgerlijke stand de kandidaat-Belg verzoeken om zijn aanvraag te vervolledigen. Aldus zal de termijn van vier maanden waarover de Procureur des Konings beschikt

délivrance de l'accusé. Dès ce moment, l'officier de l'état civil transmettra le dossier au Parquet compétent.

Par le biais de cette modification de procédure se profile la volonté de clarifier le rôle de l'administration communale dans le cadre des procédures d'acquisition de la nationalité.

2) La faculté actuellement offerte aux demandeurs d'introduire leur demande depuis l'étranger est supprimée.

Art. 7

L'article 7 apporte à l'article 16 du Code de la nationalité les modifications suivantes :

1. Le point 1° du § 2 de l'article 16, en raison des nombreuses confusions d'interprétation qu'il suscite a été reformulé plus clairement afin d'en faciliter la compréhension auprès des acteurs de terrain.

A noter que la seule modification de fond apportée par l'article en projet concerne l'exigence nouvelle d'un séjour illimité dans le chef du conjoint étranger d'un Belge. Cette condition très stricte de séjour ne devra toutefois être remplie par l'intéressé qu'au moment où il introduit sa déclaration.

2. Au point 2° du § 2 de l'article 16 qui par dérogation au point 1° réduit dans sa version actuelle la durée exigée de vie commune à six mois lorsque l'étranger, au moment de son mariage, avait déjà été autorisé ou admis au séjour de plus de trois mois, il est désormais requis que le séjour légal dont

om een advies te verlenen over de al dan niet toekenning van de Belgische nationaliteit, beginnen te lopen vanaf de afgifte van de ontvangstmelding. Vanaf dat ogenblik zal de ambtenaar van de burgerlijke stand het dossier verzenden aan het bevoegde parket.

Door middel van deze procedurewijziging wordt uiting gegeven aan de wens om de rol van de gemeentelijke administratie te verduidelijken in het kader van de procedures van verkrijging van de nationaliteit.

2) De mogelijkheid die thans aan de aanvragers wordt geboden om hun aanvraag vanuit het buitenland in te dienen, wordt opgeheven.

Art. 7

Artikel 7 brengt in artikel 16 van het Wetboek van nationaliteit de volgende wijzigingen aan :

1. Punt 1° van § 2 van artikel 16 werd geherformuleerd wegens de talrijke interpretatieproblemen waartoe het aanleiding gaf, zodat het gemakkelijker kan worden verstaan door de mensen van de praktijk.

Er valt op te merken dat de enige wezenlijke wijziging die wordt aangebracht door het ontworpen artikel erin bestaat dat nu een verblijf van onbeperkte duur wordt vereist in hoofde van de vreemde echtgenoot van een Belg. Aan deze strenge verblijfsvoorwaarde moet door de belanghebbende echter slechts voldaan worden op het ogenblik dat hij zijn verklaring aflegt.

2. In punt 2° van § 2 van artikel 16, dat in afwijking van punt 1° in zijn huidige versie de vereiste duur van samenleven vermindert tot zes maanden indien de vreemdeling op het ogenblik van zijn huwelijk reeds toegestaan of gemachtigd is tot een verblijf van meer dan drie maanden, is voortaan vereist dat het

question peut consister en tout statut administratif de séjour en règle, à l'exclusion du court séjour. A l'instar du point 1° avec lequel il est en lien, ce point a très logiquement également fait l'objet d'une reformulation plus compréhensible.

3. Le point 4° permet au conjoint étranger marié à un ou une ressortissante Belge de comptabiliser, dans le calcul des délais de vie commune légalement requis par le Code (trois ans ou six mois), les séjours passés à l'étranger avec son époux/épouse à l'étranger à condition qu'il puisse établir durant cette période avoir acquis des attaches véritables avec la Belgique. La notion d'attaches véritables est concrètement définie à l'alinéa 2 du point 4° sous la forme d'une liste exhaustive en tout point similaire à celle prévue pour les acquisitions de la nationalité belge par option.

Art. 8

L'article 8 modifie sensiblement l'alinéa 1er de l'article 19 du Code de la nationalité belge qui détermine les conditions de base d'accès à la naturalisation et prévoit dans sa rédaction actuelle que pour qu'une demande de naturalisation puisse être déclarée recevable par la Commission de la naturalisation de la Chambre des représentants, l'intéressé doit être âgé de dix-huit ans, avoir été admis ou autorisé au séjour illimité au moment de l'introduction de sa demande et fournir la preuve d'un séjour légal couvrant la période requise de trois ans.

Conformément à l'accord gouvernemental, les seuils d'acquisition de la naturalisation sont relevés :

1. L'article rétablit l'exigence d'une résidence principale couverte par un séjour légal de cinq ans

betrokken wettelijk verblijf kan bestaan uit eender welk administratief verblijfsstatuut in de vereiste vorm, met uitzondering van het kort verblijf. Naar het voorbeeld van punt 1° waarmee het verband houdt, werd dit punt eveneens op een meer verstaanbare manier geherformuleerd.

3. Punt 4° staat de vreemde echtgenoot die gehuwd is met een Belgisch onderdaan toe bij de berekening van de door het Wetboek vereiste periodes van samenleven (dus drie jaar of zes maanden), de verblijven met zijn echtgenoot in het buitenland in rekening te brengen, op voorwaarde dat hij kan bewijzen dat hij tijdens deze periode werkelijke banden met België heeft verworven. Het begrip "werkelijke banden" wordt concreet gedefinieerd in het tweede lid van punt 4° onder de vorm van een exhaustieve lijst die in alle opzichten gelijk is aan deze voorzien voor de verkrijging van de Belgische nationaliteit door nationaliteitskeuze.

Art. 8

Artikel 8 wijzigt aanzienlijk het eerste lid van artikel 19 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, dat de grondvoorwaarden voor het aanvragen van de naturalisatie vaststelt en in zijn huidige versie bepaalt dat, voor het ontvankelijk verklaren van een naturalisatieaanvraag door de Commissie voor de naturalisaties van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de betrokkene achttien jaar moet zijn, toegelaten of gemachtigd tot een verblijf van onbepaalde duur op het ogenblik van het indienen van zijn aanvraag en het bewijs moet leveren van een wettelijk verblijf dat de vereiste periode van drie jaar dekt.

Overeenkomstig het regeerakkoord worden de drempels voor het verkrijgen van de naturalisatie verhoogd:

1. Het artikel voert opnieuw het vereiste in van een hoofdverblijf gedekt door een wettelijk verblijf van vijf jaar

Cet article rétablit dans une nouvelle rédaction, la durée requise de cinq ans figurant au Code de la nationalité belge qui avait été abrogé par la loi du 1er mars 2000 instaurant la procédure accélérée de naturalisation.

Ce délai est toutefois réduit de moitié pour ceux dont la qualité de réfugié ou d'apatride a été reconnue en Belgique en vertu de conventions internationales qui y sont en vigueur.

2. exigence d'un séjour à durée illimitée

Au moment de sa demande, l'étranger devra, conformément à la déclaration gouvernementale, avoir été admis ou autorisé à séjourner pour une durée illimitée dans le Royaume ou avoir été autorisé à s'y établir. Il devra également prouver avoir fixé sa résidence principale durant au moins cinq ans en Belgique également sous le couvert d'un séjour légal.

3. exigence de la preuve de la « volonté d'intégration »

Le présent projet de loi introduit un 4° à l'article 19 du Code de la nationalité en imposant que désormais l'étranger qui souhaite demander la naturalisation devra prouver qu'il possède la connaissance de l'une des langues nationales du pays et qu'il participe à la vie de sa communauté d'accueil. Sur le contenu à donner à cette double condition, l'on se référera à ce qui a été déjà exposé précédemment à ce sujet.

La faculté offerte au demandeur en naturalisation d'assimiler à la résidence en Belgique les périodes de résidence (antérieures à la demande) passées à l'étranger est supprimée (voir supra).

Enfin, il est stipulé dans l'article en projet que la Chambre publiera chaque année un rapport portant sur les modalités générales de

Dit artikel voert in een nieuwe formulering opnieuw de in het Wetboek van de Belgische nationaliteit vereiste duur van vijf jaar in, die werd opgeheven door de wet van 1 maart 2000 tot instelling van een versnelde naturalisatieprocedure.

Deze termijn wordt echter met de helft verminderd voor degenen die in België als vluchteling of staatloze zijn erkend in toepassing van de van kracht zijnde de internationale overeenkomsten.

2. vereiste van verblijf van onbeperkte duur

Op het ogenblik van zijn aanvraag zal de vreemdeling, in overeenstemming met de regeringsverklaring, toegelaten of gemachtigd moeten zijn om voor een onbeperkte duur in het Rijk te verblijven of gemachtigd zijn om er zich te vestigen. Hij zal ook moeten bewijzen dat hij zijn hoofdverblijfplaats gedurende minstens vijf jaar in België heeft gevestigd, eveneens onder dekking van een wettelijk verblijf.

3. vereiste van het bewijs van de «integratiewil»

Het huidig wetsontwerp voert een 4° in artikel 19 van het Wetboek van nationaliteit in waarbij aan de vreemdeling die de naturalisatie wenst aan te vragen, voortaan wordt opgelegd dat hij zal moeten bewijzen dat hij één van de landstalen kent en dat hij deelneemt aan het leven van zijn onthaalgemeenschap. Voor wat betreft de inhoud van deze dubbele voorwaarde wordt verwezen naar wat reeds hoger werd gezegd.

De mogelijkheid die aan de naturalisatie-aanvrager wordt geboden om (aan de aanvraag voorafgaande) periodes van verblijf in het buitenland gelijk te stellen met verblijf in België, wordt opgeheven (zie hoger).

Tenslotte wordt in het ontworpen artikel bepaald dat de Kamer elk jaar een verslag zal publiceren over de algemene lijnen gevolgd

l'examen des demandes de naturalisation ainsi que sur les critères généraux permettant de rejeter, d'accepter ou d'ajourner lesdites demandes.

Ce faisant, le projet entend renforcer la transparence du processus décisionnel de la Chambre.

Art. 9

L'article 9 adapte techniquement la procédure de naturalisation prévue à l'article 21 suite aux modifications apportées à l'article 19 du Code par l'article 8 en projet et aux options arrêtées à cet égard dans l'accord gouvernemental, en l'occurrence :

- la suppression des demandes depuis l'étranger ;
- la suppression de la règle d'assimilation de résidence fondée sur les attaches véritables ;
- l'introduction de deux nouvelles conditions d'accès à la naturalisation liées au contrôle de la volonté d'intégration dans le chef de l'intéressé.

Art. 10

1. En premier lieu, l'article 10 complète le § 1er, 2°, de l'article 22 CNB en posant que la déclaration de renonciation de l'intéressé n'aura effet qu'au jour où celui aura acquis ou recouvré l'autre nationalité.

Ce faisant le projet remédie à la situation inconfortable dans laquelle se trouvent actuellement certains ressortissants belges qui souhaitent acquérir la nationalité d'un Etat dont la législation subordonne l'acquisition de la nationalité à la renonciation préalable de la nationalité d'origine.

bij het onderzoek van de naturalisatieaanvragen alsook over de algemene criteria voor het verwerpen, aanvaarden of verdagen van genoemde aanvragen.

Op die manier wil het ontwerp de transparantie inzake het beslissingsproces van de Kamer verhogen.

Art. 9

Artikel 9 past technisch de in artikel 21 voorziene naturalisatieprocedure aan ingevolge de wijzigingen die werden aangebracht aan artikel 19 van het Wetboek door het voorgestelde artikel 8, en aan de keuzes die werden gemaakt in het regeerakkoord, namelijk:

- de afschaffing van de aanvragen vanuit het buitenland;
- de afschaffing van de regel van gelijkstelling van verblijf gegrond op werkelijke banden;
- de invoering van twee nieuwe toekenningsvoorwaarden die verband houden met de controle op de integratiewil in hoofde van de betrokkene.

Art. 10

1. In eerste instantie vervolledigt artikel 10 paragraaf 1, 2°, van artikel 22 WBN door te stellen dat de afstandsverklaring van betrokkene slechts gevolg zal hebben vanaf de dag dat hij de andere nationaliteit heeft verkregen of herkrepen.

Daardoor verhelpt het ontwerp aan de moeilijke situatie waarin bepaalde Belgische onderdanen zich thans bevinden die de nationaliteit wensen te verkrijgen van een Staat waarvan de wetgeving de verkrijging van de nationaliteit afhankelijk maakt van de voorafgaandelijke afstand van de oorspronkelijke nationaliteit.

En effet, depuis la suppression de l'interdiction de la pluralité de nationalité, les Belges qui souhaitent acquérir la nationalité de ces Etats doivent obligatoirement recourir à la procédure de renonciation prévue par l'actuel article 22 CNB. Or, en l'état actuel des textes, la déclaration de renonciation est impossible pour les personnes possédant uniquement la nationalité belge puisqu'elle aurait pour conséquence de les rendre apatrides.

Face à ce constat, le présent projet ouvre également la procédure de renonciation à la catégorie des ressortissants uniquement de nationalité belge afin de leur permettre de répondre aux conditions d'accès à la nationalité des Etats concernés tout en prévoyant que la perte de la nationalité belge résultant de ladite renonciation ne deviendra effective qu'au jour de l'acquisition ou du recouvrement de l'autre nationalité. A noter qu'il s'agit là d'une dérogation au principe général selon lequel la déclaration de renonciation n'a d'effet qu'au jour où elle est reçue par l'officier de l'état civil.

2. Ensuite, l'article 10 abroge le point 5° de l'article 22, § 1er, du Code de la nationalité belge.

Dans sa forme actuelle, l'article 22, § 1er, 5°, CNB subordonne le maintien de la nationalité belge dans le chef de Belges nés à l'étranger, ayant eu leur résidence principale et continue de dix-huit à vingt-huit ans, à la souscription d'une déclaration spéciale de conservation de cette nationalité avant leur vingt-huitième anniversaire. L'article 22, § 3, CNB rend toutefois inapplicable la perte de nationalité si l'intéressé devait par l'effet de cette perte devenir apatride. En d'autres termes, l'article 22, § 1er, 5°, CNB ne trouve à s'appliquer qu'aux personnes possédant au moins deux nationalités.

Inderdaad, sedert de opheffing van het verbod op de meervoudige nationaliteit, moeten de Belgen die de nationaliteit van die landen wensen te verkrijgen, verplicht gebruik maken van de procedure van afstand voorzien in het huidige artikel 22 WBN. Welnu, op grond van de huidige teksten is de afstandsverklaring onmogelijk voor de personen die enkel de Belgische nationaliteit bezitten want zij zouden daardoor staatloos worden.

Op grond van deze vaststelling, stelt dit ontwerp de procedure van afstandsverklaring eveneens open voor de categorie van onderdanen die enkel de Belgische nationaliteit hebben teneinde hen toe te laten te voldoen aan de voorwaarden inzake de toekenning van de nationaliteit van de betrokken landen, met daarbij evenwel te bepalen dat het verlies van de Belgische nationaliteit ingevolge de genoemde afstand slechts effectief zal worden op de dag van de verkrijging of herkrijging van de andere nationaliteit. Er valt op te merken dat het hier gaat om een uitzondering op het algemeen principe dat de afstandsverklaring slechts gevolg heeft op de dag dat zij door de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt ontvangen.

2. Vervolgens heft artikel 10 punt 5° van artikel 22, § 1, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit op.

In zijn huidige formulering, maakt artikel 22, § 1, 5°, WBN het behoud van de Belgische nationaliteit in hoofde van de in het buitenland geboren Belgen die van hun achttien tot hun achtentwintig jaar ononderbroken hun hoofdverblijfplaats in het buitenland hebben gehad, afhankelijk van het onderschrijven vóór hun achtentwintigste verjaardag van een bijzondere verklaring tot behoud van deze nationaliteit. Artikel 22, § 3, maakt het verlies van de nationaliteit echter onmogelijk indien de betrokkene door dat verlies staatloos zou worden. Anders gezegd, artikel 22, § 1, 5°, WBN is slechts van toepassing op personen die minstens twee

Consécutivement à la suppression de l'interdiction de la double nationalité en cas d'acquisition volontaire d'une nationalité étrangère par un ressortissant belge lors de la précédente législature, force est de constater que le maintien de l'article 22, § 1er, 5°, CNB tel que précédemment explicité ne cadre plus avec l'esprit de la modification intervenue.

3. Enfin, l'article 10 rectifie une erreur fondamentale de formulation figurant à l'article 22, § 4, CNB. En effet, la version néerlandaise du texte stipule que les déclarations prévues au § 1er, 2° et 5°, doivent être faites devant l'officier de l'état civil de la résidence principale du « *belanghebbende* » (= l'intéressé) alors que la version française fait référence au « déclarant ».

Cette discordance entre deux textes en principe identiques a posé de sérieuses difficultés pour un parent belge résidant en Belgique qui souhaite effectuer une déclaration attributive de la nationalité belge fondée sur l'article 8, b), CNB en faveur de son enfant, né et résidant à l'étranger : certaines administrations communales belges refusent de recevoir la déclaration au motif que seule la résidence principale de « l'intéressé », à savoir l'enfant qui se trouve à l'étranger, doit être prise en considération contraignant le parent à se déplacer à l'étranger parfois inutilement si l'autorité diplomatique belge soulève également son incompétence sur la base de la version française du texte prévoyant la réception de la déclaration au lieu de résidence du déclarant, soit en Belgique.

Afin de mettre un terme à ce cercle vicieux,

nationalités bezitten.

Ingevolge de onder de vorige legislatuur doorgevoerde afschaffing van het verbod op de dubbele nationaliteit in geval van vrijwillige verwerving van een vreemde nationaliteit door een Belgisch onderdaan, dient vastgesteld te worden dat het behoud van artikel 22, § 1, 5°, WBN zoals het zo even werd uiteengezet niet langer overeenstemt met de geest van de doorgevoerde wetswijziging.

3. Tot slot verbetert artikel 10 een fundamentele vergissing van woordkeuze in artikel 22, § 4, WBN. Inderdaad, de Nederlandstalige versie van de tekst bepaalt dat de verklaringen voorzien in § 1, 2° en 5°, dienen te worden afgelegd voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van de hoofdverblijfplaats van de “*belanghebbende*” terwijl in de Franstalige versie sprake is van de « déclarant ».

Dit gebrek aan overeenstemming tussen twee in principe identieke teksten heeft ernstige problemen veroorzaakt voor een in België verblijvende Belgische ouder die een verklaring tot toekenning van de Belgische nationaliteit op grond van artikel 8, b), WBN wil afleggen ten gunste van zijn in het buitenland geboren en daar verblijvend kind: sommige Belgische gemeentelijke administraties weigeren de verklaring in ontvangst te nemen en beroepen zich daarvoor op het feit dat alleen de hoofdverblijfplaats van de « belanghebbende », te weten het kind dat in het buitenland verblijft, in aanmerking mag worden genomen, zodat de ouder verplicht is zich naar het buitenland te begeven, soms onverrichter zake indien de Belgische diplomatieke overheid haar onbevoegdheid opwerpt op grond van de Franstalige versie van de tekst, die voorziet in het ontvangst nemen van de verklaring in de in de hoofdverblijfplaats van de verklaarder, in casu dus in België.

Om een einde te maken aan deze vicieuze

l'article 22, § 4, du CNB a été modifié afin d'offrir à l'auteur belge la possibilité d'effectuer la déclaration attributive de nationalité en faveur de son enfant soit devant l'officier de l'état civil de son lieu de résidence (en Belgique) soit au poste diplomatique belge de résidence de son enfant.

Art. 11

L'article 11 ouvre le champ d'application de l'article 23, § 1er, du Code de la nationalité belge à trois nouvelles situations particulières :

1° L'article 11 rétablit dans une nouvelle rédaction le point 2° du § 1er de l'article 23 CNB en offrant aux juges la possibilité de se prononcer sur la déchéance de la nationalité belge à l'encontre de personnes condamnées, à l'étranger sur la base d'une liste d'infractions précises limitativement énumérées dans cette même disposition. Le domaine d'application de la déchéance s'étend aux crimes contre le Roi et le Gouvernement, aux crimes contre la sûreté de l'Etat, aux crimes de guerre et aux violations graves du droit international humanitaires, aux infractions terroristes, aux menaces d'attentat à l'encontre des personnes ou de biens, à la traite des êtres humains, aux vols et extorsions en matière nucléaire. Ces infractions, d'une extrême gravité, justifient que l'on puisse mettre en œuvre une mesure aussi sévère et radicale que la déchéance de la nationalité belge.

2° Le point 3° du § 1er de l'article 23 CNB prévoit la possibilité de déchoir de la nationalité belge les personnes condamnées à l'étranger pour des faits infractionnels dont la commission a été incontestablement facilitée par la possession de la nationalité belge.

cirkel, werd artikel 22, § 4, WBN gewijzigd teneinde aan de Belgische ouder de mogelijkheid te bieden de verklaring tot toekenning van de nationaliteit ten gunste van zijn kind af te leggen hetzij voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn verblijfplaats (in België) hetzij bij de Belgische diplomatieke post van de verblijfplaats van zijn kind.

Art. 11

Artikel 11 breidt het toepassingsgebied van artikel 23, § 1, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit uit tot drie nieuwe bijzondere situaties:

1° Artikel 11 herstelt in een nieuwe formulering punt 2° van § 1 van artikel 23 WBN door aan de rechters de mogelijkheid te bieden zich uit te spreken over de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit ten aanzien van personen die in het buitenland veroordeeld werden, en dit op basis van een lijst van misdrijven die limitatief zijn omschrijven in dezelfde bepaling. Het toepassingsgebied van de vervallenverklaring strekt zich uit tot misdaden tegen de Koning en de Regering, misdaden de veiligheid van de Staat, oorlogsmisdaden en ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, terroristische misdrijven, bedreigingen met het plegen van aanslagen op personen en goederen, mensenhandel, diefstal en afpersing inzake kernmateriaal. Deze uiterst zware misdrijven verantwoordt dat men kan voorzien in een zo strenge en radicale maatregel die de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit is.

2° Punt 3° van § 1 van artikel 23 WBN voorziet in de mogelijkheid om van de Belgische nationaliteit vervallen te verklaren de personen die in het buitenland werden veroordeeld voor delictuele feiten waarvan het plegen onbetwistbaar werd vergemakkelijkt door het bezit van de Belgische nationaliteit.

3° le point 4° du §1er de l'article 23 CNB s'inscrit dans le contexte plus particulier de la lutte contre les mariages de complaisance : désormais, toute personne ayant acquis la nationalité belge sur la base d'un tel mariage pourra être également frappé de déchéance.

Il est important de souligner que la déchéance n'a aucun effet sur la nationalité de l'épouse et des enfants de l'intéressé.

L'extension de la procédure de déchéance aux trois situations susvisées s'accompagne de deux modalités importantes :

- premièrement, la déchéance ne peut être prononcée à l'égard des personnes condamnées à une peine d'emprisonnement d'au moins cinq ans sans sursis pour les faits infractionnels prévus aux points 2° et 3° ;
- deuxièmement, l'action en déchéance est limitée dans le temps : les faits infractionnels limitativement énumérés au point 2° de l'article 23 CNB doivent impérativement avoir été commis dans un délai de dix ans à compter de la date d'obtention de la nationalité belge à l'exception toutefois des infractions visées aux articles 136bis, 136ter et 136quater du Code pénal compte tenu de l'imprescriptibilité des infractions visées par les dispositions précitées. A noter que pour les situations visées aux points 2° et 3°, le délai endéans lequel l'infraction doit s'être produite est de cinq ans.

Un nouvel paragraphe 1bis - inséré par l'article en projet - vise à attirer l'attention du juge sur l'éventualité d'une apatridie dans le chef de l'intéressé en cas de déchéance de la nationalité belge. Le juge devra tenir compte de cette conséquence dans sa prise de décision.

3° Punt 4° van § 1 van artikel 23 WBN kadert in de meer bijzonder context van de strijd tegen de schijnhuwelijken: voortaan zal iedereen die de Belgische nationaliteit heeft verworven op basis van zulk een huwelijk eveneens vervallen kunnen worden verklaard.

Het is belangrijk te onderstrepen dat de vervallenverklaring geen enkel gevolg heeft voor de nationaliteit van de echtgenote en de kinderen van betrokkene.

De uitbreiding van de procedure van vervallenverklaring tot de drie bovenvermelde situaties gaat gepaard met twee belangrijke modaliteiten:

- ten eerste, kan de vervallenverklaring niet worden uitgesproken ten aanzien van personen die veroordeeld werden tot een gevangenisstraf van minder dan vijf jaar zonder uitstel voor de delictuele feiten voorzien in de punten 2° en 3°;
- ten tweede, het uitoefenen van de vordering tot vervallenverklaring is in de tijd beperkt: de in punt 2° van artikel 23 WBN limitatief opgesomde delictuele feiten moeten noodzakelijk gepleegd zijn binnen een termijn van tien jaar te rekenen vanaf de datum van het verwerven van de nationaliteit, met uitzondering evenwel van de misdrijven bedoeld in de artikelen 136bis, 136ter en 136quater van het Strafwetboek, rekening houdend met de onverjaarbaarheid van de misdrijven die door voormelde bepalingen worden bedoeld. Te noteren valt dat in de gevallen beoogd in de punten 2° en 3° het misdrijf binnen de vijf jaar moet hebben plaatsgehad.

Een nieuwe paragraaf 1bis - ingevoegd door het ontworpen artikel - wil de aandacht van de rechter vestigen op de mogelijkheid van staatsloosheid in hoofde van de belanghebbende in geval van vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit. De rechter zal met dit feit

Enfin, il semble utile de rappeler qu'une condamnation étrangère ne donnera jamais lieu à une déchéance de la nationalité belge :

- s'il appert que celle-ci n'est pas conforme aux exigences d'un procès équitable prévu à l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme;
- s'il existe de sérieuses raisons de croire que l'intéressé a été condamné du fait de sa race, de sa religion, de nationalité ou de ses opinions politiques;
- s'il existe des risques sérieux que la personne condamnée ait été soumise à la torture ou à des peines ou traitements inhumains et dégradants.

Art. 12

L'article 12 introduit un nouvel article 23bis dans le Code de la nationalité belge en vue de fonder la compétence des juridictions pénales du fond en matière de déchéance de la nationalité belge selon des modalités similaires à celles prévues aux points 2° et 3° de l'article 23, § 1er, du Code. Dans ce contexte précis, la déchéance devient une peine accessoire et facultative.

Art. 13

L'article 13 modifie l'alinéa 2 de l'article 24 CNB pour supprimer la marge d'appréciation actuellement laissée au procureur du Roi de ne pas émettre d'avis négatif dans

rekening moeten houden bij het nemen van zijn beslissing.

Tenslotte lijkt het nuttig eraan te herinneren dat een buitenlandse veroordeling nooit aanleiding zal geven tot een vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit:

- indien blijkt dat ze niet overeenstemt met de vereiste van een eerlijk proces voorzien in artikel 6 van het Europees Mensenrechtenverdrag;
- indien er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat de betrokkene veroordeeld is om redenen van zijn ras, zijn geloof, zijn nationaliteit of zijn politieke overtuiging;
- indien er ernstige aanwijzingen zijn dat de veroordeelde persoon werd onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke en vernederende behandelingen of straffen.

Art. 12

Artikel 12 voegt in het Wetboek van de Belgische nationaliteit een nieuw artikel 23bis in teneinde de bevoegdheid van de vonnisgerechten inzake vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit vast te stellen volgens de modaliteiten die gelijkaardig zijn aan die welke zijn voorzien in het tweede en derde punt van artikel 23, § 1, van het Wetboek. In deze precieze context wordt de vervallenverklaring een bijkomende en facultatieve straf.

Art. 13

Artikel 13 wijzigt het tweede lid van artikel 24 WBN om de appreciatiemarge af te schaffen die thans aan de procureur des Konings wordt gelaten om geen negatief

l'hypothèse où le déclarant ne résiderait pas à titre principal en Belgique pendant les douze mois précédant sa déclaration. Le présent projet érige par conséquent l'exigence d'une résidence préalable de douze mois sur le territoire belge en condition absolue.

Art. 14

L'article 14 s'adresse particulièrement aux personnes ayant perdu la nationalité belge sur la base de l'article 22, § 1er, 1° et 5°, CNB et qui, parce qu'elles vivent à l'étranger, seront, suite aux modifications apportées à l'article 24 du Code par l'article 14 en projet, privées de la faculté d'introduire leur déclaration depuis l'étranger.

Afin de ne pas pénaliser des personnes ayant perdu la nationalité belge sur la base de dispositions entre-temps abrogées (ou en voie de l'être par le présent projet) en raison de leur caractère jugé obsolète, il a été estimé opportun de leur offrir la faculté – limitée à deux ans - de recouvrer cette nationalité sur la base de la version actuellement applicable de l'article 24.

Art. 15

La présente loi entrera en vigueur le premier jour du deuxième mois qui suit celui de sa publication au Moniteur belge.

Art. 16

Cet article insère une disposition transitoire selon laquelle les demandes et les déclarations introduites avant l'entrée en vigueur de la présente loi restent soumises aux anciennes dispositions applicables.

advies te geven in de hypothese dat de verklaarder niet hoofdzakelijk in België zou verblijven gedurende de twaalf maanden die zijn verklaring voorafgaan. Huidig ontwerp voert bijgevolg de eis van een voorafgaand verblijf van twaalf maanden op het Belgisch grondgebied als absolute voorwaarde in.

Art. 14

Artikel 14 is in het bijzonder bedoeld voor de personen die de Belgische nationaliteit hebben verloren op grond van artikel 22, § 1, 1° en 5°, WBN en die, omdat zij in het buitenland leven, ingevolge de wijzigingen die werden aangebracht aan artikel 24 van het Wetboek door artikel 14 van het ontwerp, zullen ontzegd zijn van de mogelijkheid om hun verklaring af te leggen in het buitenland.

Teneinde de personen niet te benadelen die de Belgische nationaliteit hebben verloren op grond van ondertussen opgeheven bepalingen (of die zullen worden opgeheven door dit ontwerp), werd het nuttig geacht hen de mogelijkheid te bieden – beperkt tot twee jaar – deze nationaliteit te herkrijgen op grond van de thans toepasselijke bepaling van artikel 24.

Art. 15

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Art. 16

Dit artikel voert een overgangsbepaling in waardoor de aanvragen en de verklaringen die werden ingediend vóór de inwerkingtreding van de wet onderworpen blijven aan de oude toepasselijke bepalingen.

Le Ministre de la Justice,

De Minister van Justitie,

Stefaan DE CLERCK